

250/74

IN DIE HOOGGEREGSHOF VAN SUID-AFRIKA

(APPELAFDELING)

In die saak tussen:

WILHELM FREDERICK VAN DYK.....Appellant

en

DIE STAAT.....Respondent.

Coram: Holmes et Rabie, ARR., et Galgut, Wnd. AR.

Verhoordatum:

Leweringsdatum:

26 September 1975.

17 Oktober 1975.

U I T S P R A A K

RABIE, AR.:

Appellant is in die Transvaalse Provinsiale Afdeling deur regter Marais aan verkragting skuldig bevind en tot gevangenisstraf vir 18 maande veroordeel, 12 maande waarvan op sekere voorwaardes opgeskort is. Die verhoorregter het aan appellant verlof verleen om na hierdie

hof...../2

hof te appelleer.

~~Die klaagster, mev. Linda Friedland, was ten~~
tyde van die beweerde verkragting n geskeide vrou. Sy
was 22 jaar oud. Appellant was destyds ook 22 jaar oud.
Hy was n lid van die Suid-Afrikaanse Polisie en was van
sy vrou vervreemd, hoewel hulle nog saam in dieselfde
woonstel gebly het. Die klaagster het in n hotel in
Pretoria gewoon, en volgens haar getuienis is sy om onge-
veer 11.30 nm. op 28 Maart 1974 in haar kamer in die hotel
deur appellant verkrag. Haar hoofgetuienis oor die be-
weerde verkragting en die gebeure wat dit voorafgegaan
en daarop gevolg het, was soos volg. Op 27 Maart 1974 -
die dag vóór die beweerde verkragting - is sy in die
dameskroeg van die hotel waar sy gewoon het deur n mans-
vriend, wat ook in die hotel gewoon het, aan appellant
voorgestel. Hulle het net n paar woorde met mekaar ge-
praat. Die volgende middag het appellant na haar kamer
gegaan en haar genooi om saam met hom n drankie in die

dameskroeg...../3

dameskroeg te gaan drink. Sy het ingewillig en het aan hom gesê om haar om 7.30 nm. te kom haal. Appellant is toe weg en het om 7.30 teruggekom. Die klaagster het toe n lang broek ("slacks") en n bostuk, wat sy in haar getuienis/ⁿ"small top" genoem het, aangehad. Hulle het na die dameskroeg toe gegaan en het tot ongeveer 11.30 nm. daar gebly. In die loop van die aand het sy en appellant elk drie of vier bierêe gedrink. Appellant het haar na haar kamer vergesel. Toe sy haar kamerdeur oopmaak, het appellant haar in die kamer ingestamp, die deur gesluit, die deursleutel na die oorkant van die vertrek gegooi en haar aan die keel gegryp. Hy het haar toe teen die vloer gegooi en probeer om haar lang broek en die damesbroekie wat sy daaronder aangehad het, uit te trek. Sy het gekeer dat hy nie haar klere uittrek nie, en toe het appellant haar met albei hande gewurg. Toe hy dit doen, het sy getuig, het sy haar natgemaak en toe ook haar bewussyn verloor. Toe sy weer bykom, was appellant besig

om met haar gemeenskap te hê. Haar broeke was toe uitgetrek en haar bostuk was los. Appellant het aan haar gesê dat indien sy n geluid maak hy haar sou doodmaak. Sy meen dat appellant toe nog al sy klere aangehad het. Nadat appellant met haar klaar gemeenskap gehad het, het hy haar van die vloer af opgehelp en haar op haar bed laat lê. Hy het haar n skoon broekie, wat oor n wasbak gehang het, en ook n trui gegee om aan te trek, en nadat hy die urine met n handdoek van die vloer af opgevee het, het hy langs haar op die bed gaan lê. Dit was n enkelbed. Hy het daarna drie maal probeer om met haar gemeenskap te hê, maar hy kon nie n ereksie verkry nie. Nadat appellant van die bed af opgestaan het, het hy sy broek en hemp aangetrek. Sy het toe vir die eerste keer opgemerk dat hy sonder klere - of miskien net met n onderbroek aan - langs haar op die bed moes gelê het. Toe appellant haar kamer verlaat, het sy aan hom n ring gegee. Sy het dit gedoen, sê sy, "because at that stage

I had the idea of giving him the ring for identification purposes because I didn't want to call in the police, because he told me he worked for the C.I.D. and I didn't think the police would take my word against his". Nadat appellant vertrek het, het sy na die kamer van n mej. Hugo, skuins oorkant haar kamer, gegaan. Mej. Hugo was n vriendin van haar. Toe sy by mej. Hugo se kamer kom, het sy (die klaagster) gehuil, en hoewel sy nie kon onthou wat sy aan mej. Hugo gesê het nie, was sy van mening dat sy mej. Hugo moes vertel het dat appellant haar verkrag het. Mej. Hugo het haar na n mnr. Ferreira, ook n inwoner van die hotel, verwys, en Ferreira het toe ene Palmer, n vriend van haar (klaagster), gebel. Palmer was nie tuis nie, en daarop is ene Kruger gebel. Nadat sy na haar kamer teruggegaan het, het Ferreira die polisie gebel. Ná die polisie opgedaag het, is sy na n geneesheer geneem. Die geneesheer het vier merke, wat in sy verslag as krapmerke beskrywe word, aan die linker-

kant van haar nek gevind. In die verslag word ook gesê

~~dat die klaagster gekla het dat haar nek seer was.~~

(Die betrokke geneesheer het nie getuienis gegee nie, maar sy verslag is deur die partye as juis aanvaar.) Aldus die klaagster se hoofgetuienis.

In haar getuienis onder kruisverhoor het die klaagster erken dat sy, wat haar bolyf betref, maar baie effentjies gekleed was. Haar bostuk was skynbaar net groot genoeg om haar borste te bedek en sy het nie n brassière aangehad nie. Van die mans wat in die kroeg was, het sy toegegee, het vryerige aanmerkings oor haar voorkoms en kleredrag gemaak, en sy het dit geniet. Sy het die aand aangenaam gevind omdat sy met heelwat bekendes gesels het, maar sy het nie juis van appellant gehou nie. Hy het haar eenmaal gesoen, maar sy het hom nie teruggesoen nie. Hy het ook eenmaal sy arm om haar lyf gesit, maar verder het hy nie aan haar geraak nie. Sy het ontken dat sy hom aan die hand geneem het toe hulle

die...../7

die kroeg verlaat het. Sy het appellant se relaas (die besonderhede waarvan later vermeld word) oor hoe dit gekom het dat hy met haar op die vloer gemeenskap gehad het, en oor hoe sy haar beserings kon opgedoen het, ontken, maar sy het toegegee dat hy ná die beweerde verkragting op die vloer nie weer geweld teenoor haar gebruik het nie en dat hy vriendelik teenoor haar opgetree het toe hy haar van die vloer opgehelp het en aan haar skoon klere gegee het om aan te trek. Sy het ook toegegee dat sy die hele aand nooit uitgeroep of geskreeu het nie. Daar was kamers langs een oorkant hare, en almal was bewoon. Indien sy geroep het, het sy gesê, sou sy gehoor gewees het. Sy het ook toegegee dat sy nooit teenoor appellant geprotesteer het oor wat hy doen nie. Sy kon geen besonderhede gee van wat sy met appellant gepraat het terwyl hy in haar kamer was nie. Met betrekking tot haar getuienis dat appellant ná die gebeure op die vloer nie weer met haar gemeenskap gehad het nie,

blyk...../8

blyk dit dat sy by die voorlopige ondersoek gesê het dat
appellant wel met haar gemeenskap gehad het terwyl hulle
op die bed gelê het. Wat die ring betref, het sy getuig
dat dit eintlik geen geldwaarde het nie, en sy het toege-
gee dat niemand so 'n ring sou wou dra as dit nie vir hom
sentimentele waarde het nie. Sy het die ring aan appellant
gegee, het sy gesê, sodat sy vir haar vriende kon sê
"that if they see the man with that ring on, that is the
one who raped me". Sy het gemeen, het sy getuig, dat
indien haar vriende appellant aan die ring uitken en hom
kon oorreed om te erken dat hy haar verkrag het, "then
perhaps the police would believe me". (By die voorlopige
ondersoek, blyk dit, het sy gesê dat sy gedink het dat
sy self haar verkragter aan die ring sou kon uitken.)
Sy het egter toegegee dat sy goed geweet het wie appellant
was en dat sy hom te eniger tyd aan die polisie sou kon
uitgewys het. Sy het terselfdertyd ook gesê dat sy nie
van plan was om na die polisie toe te gaan nie. Dit is

aan haar gestel dat sy aan appellant gesê het dat hy die ring as 'n aandenking ("keepsake") moet hou, en sy het toegegee dat sy dit heel waarskynlik gesê het. Sy het ook erken dat sy hom gevra het om die ring te dra, en sy het gesê dat sy nie sou ontken dat sy aan hom gesê het dat hy aan haar moet dink wanneer hy na die ring kyk nie. Appellant het die ring in sy hand gehou toe hy van haar af weg is. Dit is aan haar gestel dat sy appellant gevra het waarom hy dit nie aan 'n vinger steek nie, dat hy toe aan haar gesê het dat hy getroud is, en dat dit haar geskok het. Sy het dit ontken en het gesê dat sy eers twee weke later gehoor het dat hy getroud was.

Mej. Hugo het getuig dat die klaagster haar kort ná 1 vm. opgeklop het en aan haar gesê ^{dat} het/iemand (sy meen dat die klaagster appellant se naam genoem het) haar wou vermoor het. Die klaagster wou hê dat sy saam met haar na die telefoon op die grondverdieping van die hotel moes gaan om ene Palmer te bel, waarop sy

gesê...../10

gesê het dat hulle mnr. Ferreira moes vra om saam met
~~haar te gaan. - Ferreira het toe later die polisie gebel.~~

Dit wil voorkom dat mej. Hugo by die voorlopige onder-
soek gesê het - die punt is nie by die verhoor opgeklaar
nie - dat sy vir die eerste maal van 'n beskuldiging van
verkragting gehoor het nadat die polisie opgedaag het.

Volgens mej. Hugo het die klaagster nie gehuil toe sy by
haar gekom het nie. Wat die klaagster se gemoedstoestand be-
tref, het sy gesê dat sy "in a way upset" and "agitated"
was, maar ook dat sy "calm" was. Die klaagster het merke
op haar nek aan mej. Hugo gewys. Volgens mej. Hugo was
dit "faint bruises".

Appellant het getuig dat die klaagster baie
vriendelik met hom was terwyl hulle in die kroeg was
en dat hy die indruk gekry het dat sy van hom hou.
Sy was vir hom aantreklik en haar kleredrag het hom
"geprikket". Hy het haar tweemaal gesoen, en sy het hom
teruggesoen. Hy het sy hand op haar been gesit en sy het

haar...../11

haar hand op sy been gesit. Hy het ook vier vingers

~~van sy linkerhand vir 'n rukkie tussen haar lang broek~~

en haar rug gesteek. Hy het die indruk gekry dat sy

bereid sou wees om met hom gemeenskap te hê. Kort voor-

dat die kroeg sou sluit, het sy sy hand geneem en hom

"so half getrek uit die kroeg uit". Appellant se ge-

tuienis oor hoe dit gekom het dat hy met die klaagster

op die vloer gemeenskap gehad het, blyk uit die volgende

uittreksel uit sy hoofgetuienis:

"En toe julle nou ^{by}/haar kamer kom, wat gebeur daar? --- Sy het die deur oopgemaak en sy het vir my gesê 'kom binne'. Sy is na haar radio toe, want haar radio staan by die venster. Sy het die radio aangesit en sy het by my kom staan, en ons het mekaar gedruk en toe trek sy my so half agteroor op die bed (Mnr. Els kom tussenbei)

Het julle mekaar omhels daar? --- Ja, dit is reg.

DEUR DIE HOF: En toe trek sy my so half agteroor? --- Ja, want die bed was aan haar agterkant gewees.

MNR. ELS: Agter haar gewees? --- Agter haar gewees. Ons het op die bed geval en mekaar gesoen en so aan, toe staan ek op en sê vir haar ek gaan loop. Ek het tot by die deur gekom toe loop sy agter my aan. Ek het haar met my regterhand so aan haar arm gevat, toe sê ek vir haar 'kom staan hier by my'. Toe sy by my is, en ons omhels, toe struikel ons.....

DEUR DIE HOF: En jy sê toe struikel ons? --- Toe struikel ons.

Hoe het dit gebeur? --- Ek en sy - ek het haar getrek, en ek het haar blykbaar te hard getrek.

En wie val toe? --- Sy het geval.

O sy het geval? --- Sy het teen my gestamp, toe val ek, toe keer ek dat sy nie moet val nie, toe val ons altwee.

Nou was jy nie teen die deur gewees nie, of naby die deur gewees nie? --- Ek was omtrent n tree van die deur af.

En toe val julle na die deur se kant toe? --- Ja, ons het - soos die deur hier staan, het ons omtrent só geval. Soos ek haar so getrek het, het sy só oorgeval.

En sy val toe teen u? --- Ja, sy het teen my geval, voor ons op die grond is.

Ons...../13

Ons albei val op die grond? --- Dit is reg.

MNR. ELS: Ja, en toe? --- Ek het gekeer dat sy nie moes val nie, en ek het haar agter die nek gegryp - s6 gegryp, toe val ek eerste op my kop op die grond, toe het sy langs my geval, so half bo-oor my geval.

DEUR DIE HOF: Die lig was aan in die kamer of nie? --- Dit is reg, Edelagbare.

Ek gryp haar aan haar nek en ek val toe onder? --- Ja, ek het eerste geval op die vloer.

En sy val bo-oor jou? --- Ja, toe ek geval het het ek haar gesoen en sy het terug gesoen.

MNR. ELS: Terwyl julle nou daar lê? --- Dit is terwyl ons lê.

Ja? --- Op daardie oomblik, toe sy val, toe het sy haar natgemaak. Dit was met die val.

DEUR DIE HOF: Sy het haar natgemaak? --- Dit is reg.

Ja? --- En ons het mekaar gesoen en so aan, en ek het haar broek probeer losmaak.

Was haar broek toe nat? --- Dit is reg.

Ja? --- Ek het haar broek losgemaak, ek het die langbroek uitgetrek en toe die pantie ook uitgetrek, die broek onder die langbroek.

MNR. ELS: Alles op die vloer? --- Alles op die vloer.

En...../14

En toe jy die goed uittrek het sy stil gelê, het sy haarself gelig, of wat het sy gemaak? --- Toe ek haar broek uittrek, toe het sy haar boude gelig, sodat ek die broek kan uittrek. Ek het haar bloes probeer losmaak maar hy was te vol knope gewees, toe het sy my gehelp met die knope om die bloes los te maak.

DEUR DIE HOF: Ek en sy het saam die bloes losgemaak? --- Dit is reg.

Nog steeds op die vloer? --- Dit is op die vloer. Ek het my 'zip' afgetrek en ek het my manlike deel uitgehaal en ek het gemeenskap met haar gehad.

DEUR DIE HOF: Het sy haar op enige stadium teëgesit? --- Sy het haar glad nie teëgesit nie".

Oor die vraag hoe die klaagster die merke aan haar nek kon gekry het, het appellant ook gesê dat dit dalk kon gebeur het toe hy die klaagster in die loop van gemeenskap op die bed "gegryp" het. Die betrokke getuienis lui soos volg:

"DEUR DIE HOF: Ek dink ek moet net vir u sê om verder te verduidelik. Ek sien die dokter

sê daar was vier krapmerke aan haar keel. ---
Dit kon gebeur het met die - toe ons gemeenskap
gehou het en sy op haar knieë gestaan het en
toe ons klimaks bereik het, het sy neergesak
en ek het haar weer gegryp.

Sê u sy het krapmerke aan haar keel daar-
van? Is dit al verklaring wat u daarvoor kan
gee? --- Dit is al wat ek kan sê, en dit is al
miskien wat dit moontlik is dat ek haar aan die
keel gegryp het".

Volgens appellant se getuienis het hy tweemaal met
klaagster op die bed gemeenskap gehad. Sy het haar
nooit teëgesit of aan hom laat blyk dat sy nie tot ge-
meenskap toestem nie. Voordat hulle op die bed gaan
 lê het, het hy haar van die vloer af opgehelp en aan
haar skoon klere gegee om aan te trek. Hy het ook die
vloer skoongemaak, en nadat hy sy broek en hemp uitgetrek
het, het hy langs haar op die bed gaan lê. Die sleutel
van die deur, het hy gesê, het hy uitgehaal en op die
tafeltjie langs die bed gesit. Dit het toe "blykbaar
afgeval". Wat die ring betref, het appellant getuig dat

die...../16

die klaagster aan hom gesê het dat hy dit moet dra en dat hy altyd aan haar moet dink as hy dit doen. Toe hy dit nie aan sy vinger steek nie, wou sy weet hoekom hy dit nie doen nie, en toe hy stil bly, het sy hom gevra of hy bang is en of hy getroud is. Hy het "ja" gesê, en dit het vir hom voorgekom of sy antwoord vir haar n skok was. Hulle is op baie goeie voet uit mekaar uit en hy was erg verbaas en verskrik toe die polisie hom die volgende môre om omtrent agtuur op n aanklag van verkragting kom arresteer het. Hy het toe n verklaring aan kapt. De Beer gemaak. Na hierdie verklaring word later verder verwys.

Die kroegman, ene Whitman, het getuig dat hy die klaagster ken deurdat sy al dikwels tevore die kroeg besoek het, gewoonlik in die geselskap van n man. Op die betrokke aand het hy opgemerk dat die appellant en die klaagster baie vriendelik teenoor mekaar was. Daar was, sê hy, "a bit of smooching going on between the two of them during the course of the evening", d.w.s., "kissing" - minstens tweemaal - "holding hands, cuddling". Hy het

ook gesien, het hy gesê, dat appellant sy linkerhand tussen haar lang broek en haar rug hou en die klaagster het nie laat blyk dat sy nie daarvan hou nie. Appellant en klaagster het elk omtrent vier biere gedrink en teen omtrent 10⁴/₃₀ nm. het hulle die kroeg verlaat. Die klaagster het voor appellant geloop en hom aan die hand gehou.

In die uitspraak van die hof a quo word die klaagster as 'n "eienaardige getuie" en "nie 'n baie bevredigende getuie" bestempel. As punte van kritiek op haar getuienis en as dinge wat "teen haar getel (moet) word", noem die geleerde regter die volgende: (A) Sy gee voor "dat sy nie kan getuig oor sekere feite nie, wat onverklaarbaar is". (B) Haar getuienis dat sy geen sinnigheid in die geselskap van appellant gehad het nie, is nie waar nie. Die geleerde regter sê o.m.: "Daar is min twyfel dat sy in die loop van die vier uur groot sinnigheid in die beskuldigde aan die dag begin lê het, in so 'n

mate dat sy nie heeltemal ongeneë sou gewees het om met hom gemeenskap te hê nie". (C) Haar getuienis in verband met die ring is onaanneemlik. Haar verduideliking dat sy gedink het dat die ring tot uitkenning van appellant as haar verkragter sou kon lei, is deur die verhoorhof as "onsin" bestempel. Verder sê die geleerde regter dat dit een van die "probleme" in die saak is dat die klaagster appellant gevra het om die ring te dra "op 'n stadium toe sy dan, volgens haar, reeds verkrag was, en eintlik vir 'n uur-en-n-half met geweld in haar kamer gevange gehou is". (D) Haar getuienis oor waarom sy nie die polisie se hulp wou inroep nie, is ook onaanneemlik.

(E) 'n Verdere "probleem" is dat die klaagster nie aan mej. Hugo gesê het dat sy verkrag of onsedelik aangerand is nie maar wel dat appellant haar wou vermoor het. "Daar weer", word in die uitspraak van die verhoorhof gesê, "is dit vir my onduidelik waarom, in die eerste plek, mev. Friedland hierdie bepaalde rigting ingeslaan het, en waarom sy nie dadelik by al die betrokkenes erken het dat

dit n geslagtelike aanranding was nie".

~~(E) Daar is, word in die uitspraak gesê, weersprekings en~~

"onbevredigende aspekte" in haar getuienis, "veral

wanneer sy so dikwels sê 'ek kan nie onthou nie', 'ek kan

dit nie oproep nie', 'ek kan dit nie verklaar nie'".

Ten spyte van die kritiek op die klaagster se getuienis en die bevinding dat sy nie n baie bevredigende getuie was nie, het die verhoorhof beslis dat daar voldoende staving van haar getuienis was om te bevind dat sy deur appellant verkrag is toe hulle op die vloer gelê het.

Die staving bestaan, volgens die bevinding van die ver-

hoorhof, in die volgende: (1) Die getuienis dat die

klaagster mej. Hugo gaan opklop het en n rapport aan haar

gemaak het. (2) Die beserings aan die klaagster se nek.

(3) Die feit dat die klaagster geurineer het nadat sy op

die vloer beland het. (4) Die leuens wat appellant in

die getuiebänk en in sy verklaring aan kapt. De Beer

vertel het. Ek bespreek hierdie punte in die volgende

paar paragrawe.

Ad (1): Die feit dat die klaagster mej. Hugo

opgeklop het en n rapport aan haar gemaak het. Getuienis

oor n klagte in die geval van n geslagsmisdaad word vir slegs n beperkte doel toegelaat, nl. om die konsekwentheid van die klaagster se gedrag te bewys en om n verweer van toestemming te weerlê (R. v. M. 1959(1) S.A. 352(A) op bl. 355 G). Die rapport aan mej. Hugo toon geen konsekwentheid aan klaagster se kant nie: inteendeel, haar klagte was dat appellant haar wou vermoor het, terwyl sy in die hof getuig het dat hy haar verkrag het. Die rapport kan dus ook, gesien die inhoud daarvan, nie dien as bewys dat sy nie tot gemeenskap toegestem het nie. Nie een van die twee doeleindes waarvoor getuienis van n klage toegelaat word, is dus in die onderhawige geval van toepassing nie. Ek wys ook op die volgende. Die verhoorhof het, soos reeds gesê, die klaagster se versuim om aan mej. Hugo te sê dat sy verkrag is as a faktor wat "teen haar getel (moet) word", beskou. Daardie kritiek is geregverdig, en dit is gevolglik moeilik om te begryp hoe die verhoorhof nou die feit dat

sy n rapport gaan maak het waarin sy niks van enige verkrag-

~~ting gesê het nie as staving kan beskou van haar getuienis~~

dat sy verkrag is. My mening is derhalwe dat die verhoorhof fouteer het deur in die klaagster se rapport aan mej. Hugo staving te vind vir haar getuienis dat sy verkrag is.

Ad (2): Die klaagster se beserings: Die verhoorhof het appellant se getuienis oor hoe die klaagster moontlik beserings aan haar nek kon gekry het, as heeltemal onaanneemlik beskou en dit verwerp. In die uitspraak van die hof a quo word ook daarop gewys dat appellant se getuienis in sommige opsigte verskil van wat hy in sy verklaring aan kapt. De Beer gesê het. Die getuienis word in besonderhede in die uitspraak behandel en ek gaan dit nie herhaal nie. Dit moet aanvaar word dat appellant se getuienis in sommige opsigte nie baie bevredigend is nie, en ook dat sy getuienis nie met enige sekerheid toon hoe die klaagster se nek beseer kon gewees het nie. Mnr. Els, wat namens appellant verskyn het, het betoog dat die verhoorhof nietemin fouteer het toe dit appellant se getuienis dat die klaagster beseer kon gewees het toe hy van agter af met haar gemeenskap gehad het, as

vergesog en onmoontlik verwerp het. Appellant se getuienis hieroor blyk o.a. uit die uittreksel uit sy getuienis wat ek hierbo aangehaal het. Die klaagster het ontken dat appellant met haar op hierdie manier gemeenskap gehad het, maar by die voorlopige ondersoek het sy gesê, soos reeds aangedui, dat appellant wel op hierdie wyse met haar gemeenskap gehad het. Die verhoorhof het geen bevinding hieroor gemaak nie, maar, gesien haar getuienis by die voorlopige ondersoek, is daar weinig rede om appellant se getuienis dat hy meer as eenmaal met klaagster gemeenskap gehad het, o.a. op hierdie manier, te verwerp. Indien dit nou aanvaar word dat daar gemeenskap op hierdie wyse was, sou ek huiwer om te sê dat dit onmoon^{te}lik is dat appellant die klaagster aan haar nek kon beseer het indien hy na haar gegryp het soos hy getuig het. Ek sou ook wou byvoeg dat daar nie uit die oog verloor moet word nie dat n mens hier met jong mense van 22 jaar te doen het en dat dit miskien nie vreemd sou wees indien appellant - veral waar hy drank gebruik het - in oomblikke van onstuimige geesdrif op heftige en robuuste wyse aan sy drange uiting gegee het nie.

Ad. (3): Die feit dat die klaagster geurineer
het:

In die uitspraak van die hof a quo
word gesê:

"As dit waar is (d.w.s. dat sy geurineer
het) en die beskuldigde gee toe dat dit
waar is, dan dien dit ter staving van die
feit dat die klaagster nie toegestem het
tot die geslagtelike gemeenskap nie en
dat sy inderdaad met geweld oorweldig
was. As dit vriendelik en gesellig en
gemoedelik toegegaan het op die stadium
net voordat die gemeenskap plaasgevind
het, en die klaagster het n nood gevoel,
dan sou sy haarself verskoon het en na die
latrine toe gegaan het."

Die verhoorhof se redenering berus op die veronderstelling
dat die klaagster ná vier uur in die kroeg nog nugter was en
in staat om haar te gedra en te beheer soos sy normaalweg
sou kon gedoen het. Elders in die uitspraak word daarop
gewys dat, volgens die getuienis van die klaagster en die
kroegman, sowel die klaagster as appellant slegs 3 of 4
biere gedrink het. Op grond hiervan sou n mens geneig

wees /24.

wees om te sê dat die klaagster nie onder die invloed, of altans nie sterk onder die invloed, van drank kon gewees het nie, maar ek moet sê dat ek bedenkinge het oor hierdie getuienis oor hoe min daar gedurende so n lang tyd gedrink is. Afgesien van wat so pas gesê is, is dit ook denkbaar, meen ek, dat die klaagster wel n nood kon gevoel het, soos die geleerde regter dit uitdruk, maar dat sy vanweë die drif van appellant - wat nie eers sy klare uitgetrek het nie en net sy gulp oopgemaak het - nie die geleentheid gegun is om eers na die latrine te gaan nie. Haastige en geesdriftige optrede van sodanige aard aan die kant van appellant sou nie noodwendig inhou dat hy geweld gebruik het om die klaagster tot oorgawe te dwing, of dat sy deur geweld daartoe beweeg is om appellant toe te laat om met haar gemeenskap te hê nie.

Ad (4): Die leuens wat appellant vertel het:

Die getuienis (insluitende appellant se verklaring aan kapt. De Beer) waarom dit hier gaan, het betrekking op die gemeenskap wat op die vloer plaasgevind het en op die wyse waarop, volgens appellant, die klaagster die beserings aan

haar nek kon opgedoen het. Vir sover die getuienis op die beserings betrekking het, hang die verhoorhof se kritiek saam met punt (2) hierbo. Dit is nie nodig om weer daarna te verwys nie. Wat die gemeenskap op die vloer betref, val dit nie te ontken nie, soos in die uitspraak van die verhoorhof aangetoon word, dat daar sekere teenstrydighede tussen appellant se getuienis en sy gemelde verklaring is, en dat sy getuienis oor hierdie aangeleentheid as n geheel nie heeltemal bevredigend is nie. Hierdie faktor bring egter nie noodwendig mee dat die klaagster se getuienis aanvaar moet word nie, en die eindvraag bly steeds of, volgens al die getuienis wat in die saak gelewer is, bo redelike twyfel bewys is dat die klaagster verkrag is.

My siening oor wat die verhoorhof as stawing van die klaagster se getuienis aanvaar het, kan dus soos volg opgesom word. Wat punt (1) betref, het die verhoorhof fouteer toe dit stawing vir die klaagster se getuienis gevind het in die feit dat sy mej. Hugo opgeklop en n rapport aan haar gemaak het. Punte (2), (3) en (4) het, met eerbied

gesê, wel gewig. Wat punt (2) betref, sou ek egter

huiwer om die moontlikheid te verwerp dat die klaagster

haar beserings kon opgedoen het op n wyse wat nie noodwendig van verkragting getuig nie. Wat punt (3) betref, val - met eerbied gesê - die krag, of die logika, van die hof a quo se redenering nie te ontken nie, maar eintlik is daar, soos ek dit sien, nie getuienis wat bewys dat die feit dat die klaagster geurineer het aan die toepassing van geweld deur appellant toegeskrywe moet word nie. Wat punt (4) betref: appellant se getuienis is in sekere opsigte, wat belangrike aspekte van die saak betref, nie baie bevredigend nie, maar dit bring nie noodwendig mee dat die klaagster se getuienis die waarheid is nie. Dit is n faktor wat, net soos die ander faktore hierbo genoem, saam met al die ander getuienis in die saak oorweeg moet word wanneer daar beslis word oor die vraag of die Staat sy saak bo redelike twyfel bewys het.

Dit is my mening dat die getuienis in die saak, in sy geheel beoordeel, nie bo redelike twyfel bewys dat die klaagster verkrag is nie, en dat die verhoorhof oor

die appellant se skuld moes getwyfel het. Ek het reeds hierbo daarop gewys dat die verhoorhof bevind het dat die klagster nie n "baie bevredigende" getuie was nie, en dat dit verskeie punte van kritiek op haar getuienis uitgespreek het. Dit is nie nodig om daardie kritiek hier te herhaal nie, maar dit is belangrik om daarop te let dat die hof sommige van haar getuienis as onwaar bestempel het, en dat dit sommige van die verduidelikings wat sy gegee het as heeltemal onaanneemlik verwerp het. Dit is o.a. bevind dat sy voorgee dat sy sekere dinge nie kan onthou nie, dat dit onwaar is dat sy nie sinnigheid in appellant gehad het nie en dat dit onaanneemlik is dat sy nie geneë sou gewees het om met hom gemeenskap te hê nie. (Die verhoorhof het dan ook, toe dit appellant skuldig bevind het, bevind dat die klagster nie onwillig sou gewees het om met hom gemeenskap te hê nie, maar dat hy oorhaastig te werk gegaan het en dat sy nog nie toegestem het toe hy met haar op die vloer gemeenskap gehad het nie.) Soos reeds vroeër gesê is, het die verhoorhof die klagster se verduideliking oor waarom sy nie die polisie wou inroep nie

en waarom sy nie aan mej. Hugo vertel het dat sy verkrag

is nie, as onaanneemlik verwerp. Haar onwilligheid om

die polisie te laat roep, net soos haar versuim om mej.

Hugo te vertel dat sy verkrag is, is faktore wat, in die

afwesigheid van 'n aanvaarbare verduideliking - en die

verhoorhof het haar verduideliking as onaanvaarbaar

verwerp - 'n mens noodwendig moet laat twyfel aan haar be-

wering dat sy verkrag is. Dieselfde oorweging geld ten

opsigte van haar versuim om te skreeu of uit te roep.

Volgens haar eie getuienis het sy nooit, gedurende die

anderhalwe uur wat appellant in haar kamer was, uitgeroep

of geskreeu nie. Daar was mense in kamers langs en oor-

kant hare, en hulle sou, volgens haar, gehoor het as sy

uitgeroep het. Volgens haar eie getuienis het sy ook

nooit teenoor appellant self geprotesteer oor wat hy met

haar doen nie. Dit is natuurlik waar dat die klaagster

getuig het dat appellant haar in die begin aan die keel

gegryp het en dat sy toe nie kon skreeu nie, maar dit kan

nie 'n verklaring bied vir haar swye oor anderhalf uur nie.

gehad

Selfs toe appellant met haar gemeenskap/het, het hy,

volgens haar eie getuienis, haar keel nie so styf toegedruk dat sy nie kon skreeu nie. Dit is ook waar dat sy getuig het dat appellant gedreig het om haar dood te maak as sy n woord uiter, maar as n mens let op die getuienis oor wat ná die gebeure op die vloer plaasgevind het, dan klink hierdie getuienis van haar onaanneemlik. (Die verhoorhof maak in sy uitspraak geen melding van haar getuienis oor hierdie beweerde dreigement nie, net soos dit ook geen melding maak van haar getuienis dat sy vir n tydjie bewusteloos sou gewees het nie). Dan is daar nog die getuienis in verband met die ring. Die verhoorhof het haar verduideliking van waarom sy dit aan appellant gegee het, verwerp, en met daardie bevinding kan m.i. nie fout gevind word nie. Appellant het getuig dat die klaagster aan hom gesê het dat hy dit as n aandenking moet hou en dat hy aan haar moet dink wanneer hy daarna kyk, en sy het toegegee dat sy dit heel waarskynlik gesê het. Daar skyn dus goeie rede te wees om hierdie getuienis van appellant, op sy minste, as redelik moontlik waar te aanvaar, en wanneer n mens dit doen, is dit, in die afwesigheid van n aanneemlike verduideliking,

moeilik om te glo dat sy aan appellant gedink het as

iemand wat haar verkrag het. My mening is derhalwe

~~dat die getuïenis n twyfel oor die skuld van die appellant~~

laat en dat sy appèl behoort te slaag.

Die appèl slaag en die skuldigbevinding en
vonnis word ter syde gestel.

P. J. Rabie
Appelregter.

Holmes, AR.)

Stem saam.

Galgut, Wnd. AR.)